

10 maj 2022

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 65

KFKS 2022/143

Remiss – En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Yttrande till Socialdepartementet

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande enligt bilaga 1 till arbetsutskotts protokoll från den 10 maj 2022.

Ärende

I remissen föreslås ändringar i alkohollagstiftningen som innebär att småskaliga och oberoende producenter av hantverksmässigt tillverkade alkoholdrycker ges möjlighet att sälja begränsade mängder alkoholdrycker till besökare som genomgått ett studiebesök eller tagit del av en föreläsning på tillverkningsstället.

I förslag till yttrande framförs i huvudsak att kommunen är positiv till utredningens förslag och att förslaget kan bidra till nya arbetstillfällen inom det lokala näringslivet med en positiv spridningseffekt på besöksnäring, hotell- och restaurangverksamhet. I yttrandet understryks vikten av att förslaget, om det genomförs, är kostnadsneutralt för kommunerna. Förslag till yttrande från Nacka kommun framgår av bilaga 1 till arbetsutskottets protokoll från den 10 maj 2022.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse från juridik- och kanslistaben, daterad den 21 april 2022

Bilaga 1. Sammanfattning av SOU 2021:95. (För det fullständiga betänkandet se: En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker på www.regeringen.se)

Bilaga 2. Förslag till yttrande från juridik- och kanslistaben daterad 21 april 2022

Bilaga 3. Protokollsutdrag socialnämnden den 29 mars 2022, § 31

Bilaga 4. Socialnämndens synpunkter

Bilaga 5. Tjänsteskrivelse socialnämnden

Yrkanden

Hans Peters (C) yrkade, med instämmande av Mats Gerdau (M), bifall till eget förslag till yttrande (se bilaga 1 till protokollet).

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

10 maj 2022

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Karin Teljstedt (KD) yrkade, med instämmande av Gunilla Grudevall-Steen (L), bifall till det utsända förslaget från juridik- och kanslistaben.

Gunnel Nyman Gräff (S) yrkade bifall till följande förslag till beslut:

”Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut
Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande enligt bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 21 april 2022, med följande ändringar:

- Att i inledningstextens andra stycke, första meningen, ändras ordet “positivt” till “negativt”.
- Att i inledningstextens andra stycke, andra meningen, stryks och ersätts med: “Förslaget kan bidra till att Sveriges unika alkoholmonopol hotas.”.
- Att texten under avsnittet “EU-rättsliga förutsättningar för gårdsförsäljning med ett i övrigt bibehållet detaljhandelsmonopol (avsnitt 9)” stryks och ersätts med: “Nacka kommun bedömer att förslagen i remissen inte går att kombinera med ett bevarat detaljhandelsmonopol för försäljning av alkoholhaltiga drycker.”.
- Att texten under avsnittet “Konsekvenser för folkhälsan (avsnitt 12.2.2)” stryks och ersätts med: “Förslaget att tillåta gårdsförsäljning av alkohol innebär ökad tillgänglighet till öl, vin och spritdrycker. En ökad tillgänglighet riskerar att öka människors konsumtion av alkohol. Gårdsförsäljning har till skillnad mot Systembolaget en inneboende vinstmöjlighet som motivation att sälja mer. Stor konsumtion av alkohol har en negativ påverkan på folkhälsan ur alla aspekter, medicinskt, socialt och utifrån barns välmående och trygghet.”.
- Att avsnittet “Konsekvenser för det offentliga (avsnitt 12.2.4)” stryks.”

Beslutsgång

Ordföranden konstaterade inledningsvis att det fanns tre förslag till beslut – det utsända förslaget juridik- och kanslistaben, förslaget från Hans Peters, samt förslaget från Gunnel Nyman Gräff.

Ordföranden ställde sedan vart och ett av förslagen mot avslag, och fann att arbetsutskottet hade beslutat i enlighet med förslaget från Hans Peters (se bilaga 1 till protokollet).

Mikael Carlsson (NL) meddelade att Nackalistan inte deltar i beslutet.

Reservationer

Gunnel Nyman Gräff reserverade sig mot beslutet för Socialdemokraterna, och ingav följande:

”Betänkandet ”En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker” är ute på remiss. Utredningens förslag innebär att småskaliga och oberoende producenter av hantverksmässigt tillverkade alkoholdrycker ges möjlighet att sälja begränsade mängder

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

10 maj 2022

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

alkoholdrycker till besökare som genomgått ett studiebesök eller tagit del av en föreläsning på tillverkningsstället.

Förslaget att tillåta gårdsförsäljning av alkohol utmanar alkoholmonopolet och innebär samtidigt ökad tillgänglighet till öl, vin och spritdrycker. En ökad tillgänglighet riskerar att öka människors konsumtion av alkohol. Stor konsumtion av alkohol har en negativ påverkan på folkhälsan ur alla aspekter, medicinskt, socialt och utifrån barns välmående och trygghet.

Vi reserverar oss därför mot beslutet.”

Gunilla Grudevall-Steen reserverade sig mot beslutet för Liberalerna.

Karin Teljstedt reserverade sig mot beslutet för Kristdemokraterna.

Protokollsanteckningar

Karin Teljstedt lät anteckna följande till protokollet för Kristdemokraterna:

”Kristdemokraterna är principiellt inte emot gårdsförsäljning av lokalproducerad alkohol i små volymer. Vår ståndpunkt är att Systembolagets detaljhandelsmonopol ska värnas.

Under förutsättning att Systembolagets detaljhandelsmonopol kan upprätthållas vill vi verka för en lagstiftning som möjliggör detta i begränsad utsträckning.

Vi Kristdemokrater i Nacka instämmer i det tjänsteförslag till yttrande som behandlades i dagens KSAU (Dnr: KFKS 2022/143). Vi är därmed positiva till utredningens förslag om att möjliggöra småskalig gårdsförsäljning och instämmer i de medskick som tjänsteskrivelsen ger. Vi tror att utredningens förslag kan bidra till nya arbetstillfällen inom det lokala näringslivet och få en positiv spridningseffekt på besöksnäring, hotell- och restaurangverksamhet och samtidigt värna monopolet.

Vi reserverar oss mot det alternativa yttrande som antogs och ställer oss inte bakom förslagen om varken en ökad försäljningsvolym, produktionsvolym eller lösare former för gårdsförsäljning. Förslaget är då inte längre ett förslag om gårdsförsäljning och öppnar upp för försäljning av stora mängder alkohol (alla dagar i veckan).

Vi ser den i utredningen föreslagna försäljningsvolymen/enskild person/besökstillfälle som fullt rimlig och så även föreslagna maxgräns avseende produktionsvolym. Det i särklass mest vanligt förekommande är ölbryggerier. Gårdsförsäljning ska få bedrivas av den som ”tillverkar alkoholdrycker småskaligt, oberoende och hantverksmässigt”. I utredningens förslag får ett bryggeri producera upp till 500.000 liter öl per år, vilket knappast kan anses vara en begränsande låg volym. För att en dryck ska hamna i sortimentet ”Lokalt och småskaligt” på Systembolaget ligger gränsen på en tiondel (50.000 liter öl/år). Samma förhållande gäller vin.

Ett lokalt exempel är Nacka Bryggeri som på sin hemsida anger att de 2019 sålde 35.000 liter öl till Systembolaget, restauranger/barer och livsmedelsbutiker. Ett sådan lokal producent skulle därmed kunna mer än tiodubbla sin volym utan att slå i taket. När ett bryggeri över en halv miljon liter öl/år anser vi att man bör ställa sig frågan vad man lägger

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

10 maj 2022

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

i begreppet ”gårdsförsäljning”. Utredningen föreslår att gårdsförsäljning endast får ske i samband med studiebesök eller föreläsning som erbjuds allmänheten mot betalning. Det borde i praktiken inte lägga någon större börda på producenten.

Värt att notera är även att genom Systembolagets så kallade utvidgade service ges de lokala alkoholproducenternas möjlighet att sälja sina produkter samtidigt som alkoholmonopolet värnas. Det går numera att beställa en gårds lokalproducerade varor till närmaste Systembolag. Varorna levereras fritt för såväl kund som leverantör.”

Lisa Rasmussen lät anteckna följande till protokollet för Vänsterpartiet:

”Hade jag fått yrka och rösta hade jag yrkat bifall till Socialdemokraternas förslag.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Bilaga I till protokoll KSAU 2022-05-10 § 65

Remiss – En möjlighet till småskalig gårdsförsäljning av alkoholdrycker (SOU 2021:95)

Yttrande till Socialdepartementet

Nacka kommun föreslås yttra sig enligt följande:

Ur ett övergripande perspektiv anser Nacka kommun att utredningens förslag om att möjliggöra gårdsförsäljning är positivt och tillstyrker det i stora delar. Förslaget kan bidra till nya arbetstillfällen inom det lokala näringslivet och få en positiv spridningseffekt på besöksnäring, hotell- och restaurangverksamhet. Nacka kommun ser dock ett antal svagheter i utredningens förslag som bör justeras innan förslaget genomförs.

Vad gäller de specifika delarna av utredningen vill Nacka kommun framföra följande.

EU-rättsliga förutsättningar för gårdsförsäljning med ett i övrigt bibehållet detaljhandelsmonopol (avsnitt 9)

Nacka kommun bedömer i likhet med utredningen att det går att förena en restriktiv form av gårdsförsäljning med EU:s regler om fri rörlighet och med ett i övrigt bevarat detaljhandelsmonopol. Nacka kommun anser dock att proportionalitetsbedömningen i avsnitt 9.4 bör utvecklas.

Avsnitt 9.6 (s. 120-121), där principen om gynnande besluts negativa rättskraft undantas, bör utvecklas och problematiseras ytterligare. Nacka kommun anser att det är viktigt att ingrepp mot enskilda, såsom återkallande av gynnande beslut, är väl utredda och motiverade.

Formerna för gårdsförsäljning (avsnitt 10.2.1)

Utredningen föreslår att gårdsförsäljning endast får ske i samband med studiebesök eller föreläsning som erbjuds allmänheten mot betalning. Det innebär att producenter måste erbjuda kringtjänster för att få bedriva gårdsförsäljning. Många av de småskaliga producenterna är hårt arbetande småföretagare som redan idag har svårt att få tiden att räcka till. Gårdsförsäljning är ett viktigt sätt att öka intäkterna för producenten men att samtidigt lägga på ytterligare börda i form av krav på studiebesök eller föreläsningar anser Nacka kommun är olyckligt. Nacka kommun avstyrker förslaget om att gårdsförsäljning endast får ske i samband med studiebesök eller föreläsning som erbjuds allmänheten mot

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

betalning. Däremot ser kommunen gärna att sådan verksamhet erbjuds i syfte att informera om småskalig alkoholproduktion.

Endast i begränsade kvantiteter (avsnitt 10.2.2)

Nacka kommun anser att utredningens förslag om begränsning av kvantiteter vid gårdsförsäljning är allt för restriktivt satt. Ett viktigt skäl till att tillåta gårdsförsäljning är att producenter ska få möjlighet att sälja sina produkter själva. Genom att kraftigt begränsa kvantiteten urholkas förslaget. Nacka kommun ser positivt på producenters möjlighet att sälja lokalproducerad alkohol och då bör taket för hur mycket som får köpas höjas något. I övrigt ska restriktivitet även gälla vid gårdsförsäljning, alltså att inte sälja till minderåriga eller berusade personer.

Vem som ska få bedriva gårdsförsäljning (avsnitt 10.3)

Nacka kommun anser att det offentliga ska uppmuntra tillväxt och utveckling. Tyvärr är förslaget om begränsning av produktionsvolym något som motverkar. Även producenter som börjar småskaligt och sedan växer och utvecklas bör få behålla rätten att sälja sina produkter producentnära. Nacka kommun avstyrker förslaget om begränsningar av produktionsvolym.

Konsekvenser för folkhälsan (avsnitt 12.2.2)

Nacka kommun anser att den konsekvensanalys som har gjorts i utredningen gällande folkhälsan är rimlig.

Konsekvenser för det offentliga (avsnitt 12.2.4)

Konsekvenser för kommunernas intäkter och kostnader (s. 200)

Nacka kommun anser att den konsekvensanalys som har gjorts i utredningen gällande de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna är rimlig. Nacka kommun vill understryka vikten av att förslaget, om det genomförs, är kostnadsneutralt för kommunerna. En ökad administrativ belastning för kommunernas hantering av nya tillstånds- och tillsynsärenden kan innebära ett behov av ytterligare arbetskraft, varför Nacka kommun anser att det är en förutsättning att denna kostnad kan täckas genom möjligheten att ta ut avgifter.

Slutligen anser Nacka kommun att det är av stor vikt att Folkhälsomyndigheten utarbetar föreskrifter gällande hur den nya regleringen, om den genomförs, ska tolkas och tillämpas för att uppnå en enhetlig tillämpning bland kommunerna och tydlighet gentemot sökande.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------